

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

POV

POVIJEST

DRŽAVNA MATURA ŠK. GOD. 2021./2022.

POV.51.HR.R.K1.40

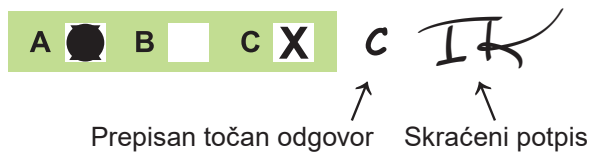
49631

Povijest

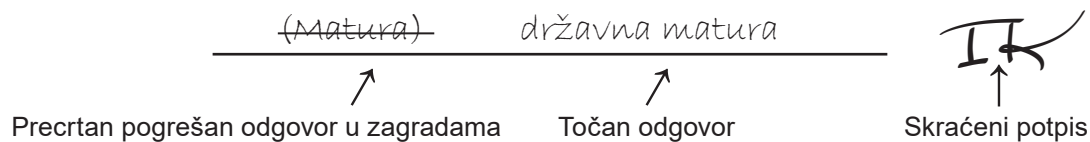
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **135** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 36 stranica, od toga 4 prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Što je učvršćeno tzv. Manuovim zakonikom?

- A. vlast arhonta
- B. kastinski sustav
- C. načelo „oko za oko”
- D. postupak prema robovima

(1 bod)

2. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

U kojemu se razdoblju prapovijesti na današnjim hrvatskim prostorima započeo upotrebljavati prikazani alat?

- A. u starijem kamenom dobu
- B. u mlađem kamenom dobu
- C. u brončanome dobu
- D. u željeznome dobu

(1 bod)

3. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

Kojemu se nomadskom narodu pripisuje uvođenje prikazanih tehnoloških napredaka na prostor staroga Egipta?

- A. Hiksima
- B. Izraelcima
- C. Numiđanima
- D. Sumeranima

(1 bod)

Povijest

4. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

(...) kada ih je kraljica primila počeli su govoriti o zlodjelima prema njima. Tijekom cijelog razgovora Teuta ih je oholo slušala. Kada su završili rekla im je da će se što se tiče njezine države pobrinuti da Iliri Rimljanima ne nanesu nikakvu nepravdu, ali što se tiče privatnih osoba ilirski kraljevi nemaju zakonsko pravo ometati svoje podanike u pljačkanju na moru. Teutin odgovor veoma je naljutio mladog poslanika vjerojatno Lucija pa joj se obratio slobodom koja je bila opravdana, ali neprimjerena trenutku. Rekao je: „(...) Rimljani imaju odličan običaj da država kažnjava zlodjela pojedinaca i pomaže oštećenima. I mi ćemo s božjom voljom pokušati tebe ubrzo prisiliti da izmijeniš zakonska prava kraljeva prema Ilirima.” Ona je Korunkanijevu otvorenost ljutito primila, a i kao žena nerazumno pa su je njegove riječi toliko razbjesnile da je zanemarila ustaljene ljudske zakone i dok su Rimljani odlazili lađama poslala je svoje ljude da ubiju poslanika koji joj se otvoreno obratio.

Koji je bila posljedica događaja opisanoga u povijesnome izvoru?

- A. rat Rimljana i Delmata
- B. rat Rimljana i Ardijejaca
- C. ustanak dvojice Batona
- D. rat Rimljana protiv Histra

(1 bod)

5. Koja je bila posljedica zahtjeva plebejaca u 5. stoljeću prije Krista da se konačno utvrde osnovni zakoni u Rimskoj republici koji bi vrijedili za sve građane?

- A. uvođenje Solonovih reforma
- B. uvođenje Drakonovih reforma
- C. donošenje Hamurabijeva zakonika
- D. donošenje Zakonika dvanaest ploča

(1 bod)

6. Pozorno pročitatajte povijesni izvor.

Kad je zaposjednuta bitka na jednoj je strani bilo sve: vojskovođa, veslači, vojnici, na drugoj ništa osim vojnika. Prva je u bijeg udarila Kleopatra. Antonije je više volio biti pratilac u bijegu nego svojim vojnicima u bitki, te je zapovjednik, koji je bio dužan iskaliti svoj bijes na prebjezima, postao bjegunac od vlastitih vojnika. (...) Cezar (Oktavijan) je one koje je mogao pobiti mačem, želeći ih umiriti riječima, te vičući i pokazujući da je Antonije pobjegao, pitao za koga i s kim se bore. A oni su, iako su se dugo vremena borili za odsutnog vojskovođu, teškom mukom položili oružje i odustali od pobjede (...).

Koji je vojskovođa u povijesnome izvoru prikazan na pozitivan način?

- A. Gaj Julije Cezar
- B. Kleopatra
- C. Marko Antonije
- D. Oktavijan August

(1 bod)

7. Koja je bila jedna od posljedica epidemije kuge iz 14. stoljeća na gospodarstvo zapadne Europe u idućim dvama stoljećima?

- A. opadanje uzgoja stoke
- B. početak jačega krčenja šuma
- C. opadanje proizvodnje žitarica
- D. početak uvoza robova iz Afrike

(1 bod)

Povijest

8. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid.

Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označena lokacija bitke protiv Osmanlija iz rujna 1493. godine?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

9. S kojim se povjesničarom povezuje početak razvoja hrvatske povijesne znanosti?

- A. s Faustom Vrančićem
- B. s Franom Petrićem
- C. s Ivanom Lučićem
- D. s Mavrom Orbinijem

(1 bod)

10. Koja je obitelj vladala Firencom u 15. i 16. stoljeću?

- A. Dandolo
- B. Medici
- C. Orsini
- D. Sforza

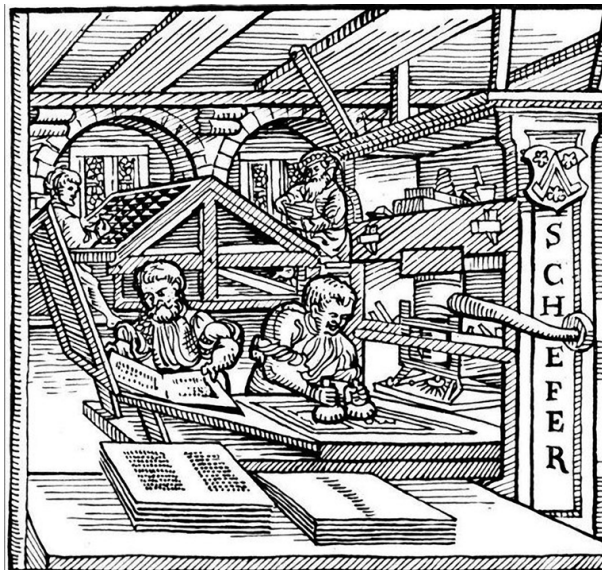
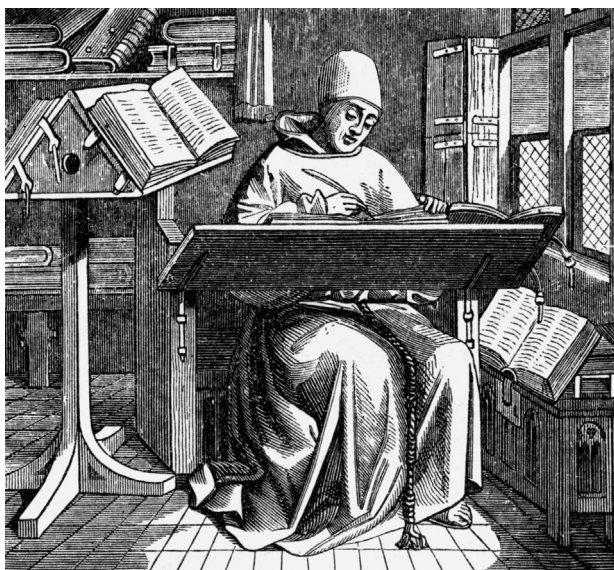
(1 bod)

11. Koja je bila posljedica sklapanja Mira u Zadru iz sredine 14. stoljeća za Dubrovačku Republiku?

- A. sklapanje saveza sa Genovom
- B. priznavanje vlasti mletačkoga dužda
- C. stagnacija gospodarske snage Dubrovnika
- D. priznavanje vlasti ugarsko-hrvatskoga kralja

(1 bod)

12. Pozorno pogledajte slikovne priloge.

Koji je od navedenih pojedinaca najzaslužniji za razvoj djelatnosti prikazane na slikovnome prilogu?

- A. Antun Vrančić
- B. Faust Vrančić
- C. Johann Gutenberg
- D. Leonardo da Vinci

(1 bod)

Povijest

13. Što je od navedenoga neposredna posljedica dolaska isusovaca u Zagreb u 17. stoljeću?

- A. otvaranje škola
- B. otvaranje tržnica
- C. otvaranje pučkih kuhinja
- D. otvaranje bolnica i ljekarna

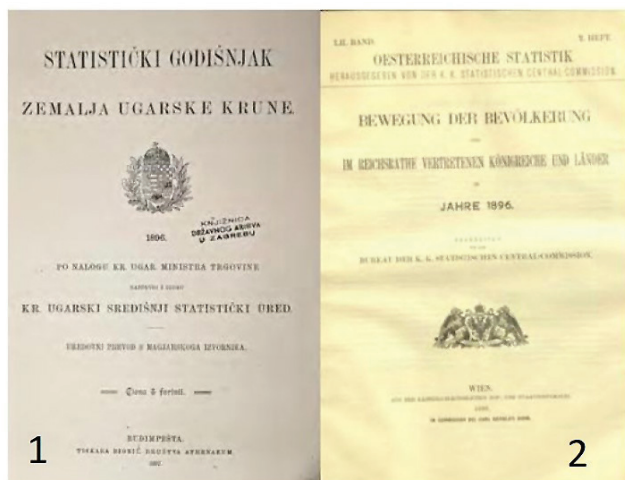
(1 bod)

14. Zbog čega je ruski car Aleksandar II. nakon 1861. godine dobio nadimak „osloboditelj“?

- A. Ukinuo je kmetske odnose u Rusiji.
- B. Spojio je Rusiju gradnjom Transsibirske željeznice.
- C. Poboljšao je položaj radništva u ruskim gradovima.
- D. Pobjedom u Krimskome ratu proširio je granice Rusije.

(1 bod)

15. Pozorno pogledajte slikovne priloge.

Statistički godišnjak zemalja Ugarske krune za 1896.

Statistički godišnjak za zemlje austrijskog dijela Monarhije za 1896.

O broju stanovnika kojega se hrvatskoga grada mogu pronaći podatci u Statističkome godišnjaku označenom brojem 1?

- A. Splita
- B. Pule
- C. Zadra
- D. Zagreba

(1 bod)

16. Pozorno pogledajte slikovni prilog.

S razvojem koje se umjetnosti na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće povezuje prikazana institucija?

- A. s filmom
- B. s baletom
- C. s operom
- D. s kazalištem

(1 bod)

17. Što je od navedenoga osnovano na poticaj biskupa Josipa Jurja Strossmayera?

- A. park-šuma Maksimir
- B. Kraljevska akademija u Zagrebu
- C. Arkiv za povjestnicu Jugoslavenku
- D. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti

(1 bod)

Povijest

18. Koja je aktivnost privlačila tisuće doseljenika iz Europe u američku Kaliforniju tijekom 1850-ih godina?

- A. lov na kitove
- B. kopanje zlata
- C. sadnja i prodaja pamuka
- D. rad na naftnim platformama

(1 bod)

19. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

Lako, dakle, može mnogi viteški čitalac vidjeti ili opaziti kakvu pogrešku, riječ koja se po običaju pravilnije izgovara u njegovu domu ili koju je on gdje god primio čitajući ili slušajući. Jer dok stanje u našem jeziku i dalje bude takvo te jedni Sheller ili Adelung, ili drugi učenjaci njima slični iz stranih država koji bi nas naučili čistije govoriti ili pisati ne iziđu u našoj domovini do tog vremena neće posve razumjeti Slavonac slušajući Hrvata, niti koji od njih Dalmatinca. Naime, jedva da se ovo društvo upoznaje sa znanstvenim radom, a kamoli da se štogod piše i samostalno radi i zbog toga, sigurno, ne mogu nikako biti združeni i sjedinjeni. – Ne bi ovdje trebalo ni spomenuti koliko nas ta dioba slabi!

Što autor u povijesnome izvoru ističe kao uzrok slabosti Hrvatske?

- A. nedostatak žitarica
- B. nerazvijenost trgovine
- C. prometnu razjedinjenost hrvatskih zemalja
- D. nepostojanje standardnoga hrvatskog jezika

(1 bod)

20. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid.

Koje je razdoblje europske povijesti prikazano na povijesnome zemljovidu?

- A. Aneksijske krize
- B. Balkanskih ratova
- C. završetka Prvoga svjetskog rata
- D. početka Drugoga svjetskog rata

(1 bod)

Povijest

21. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

*Još Hrvatska ni propala dok mi živimo,
visoko se bude stala kad ju zbudimo.
Ak je dugo tvrdo spala, jača hoće bit,
ak je sada u snu mala, će se prostranit.
Hura! nek se ori i hrvatski govori! (...)
Oj, Hrvati braćo mila, čujte našu riječ,
razdružiti nas neće sila baš nikakva već!
Nas je nekad jedna majka draga rodila,
hrvatskim nas, Bog joj plati, mlijekom dojila.
Hura! nek se ori i hrvatski govori!*

Koja je bila svrha prikazane pjesme?

- A. otpor talijanizaciji Dalmacije
- B. pobuna protiv Khuenova banovanja
- C. razvoj nacionalnih osjećaja u Hrvatskoj
- D. poziv na rat protiv Osmanskoga Carstva

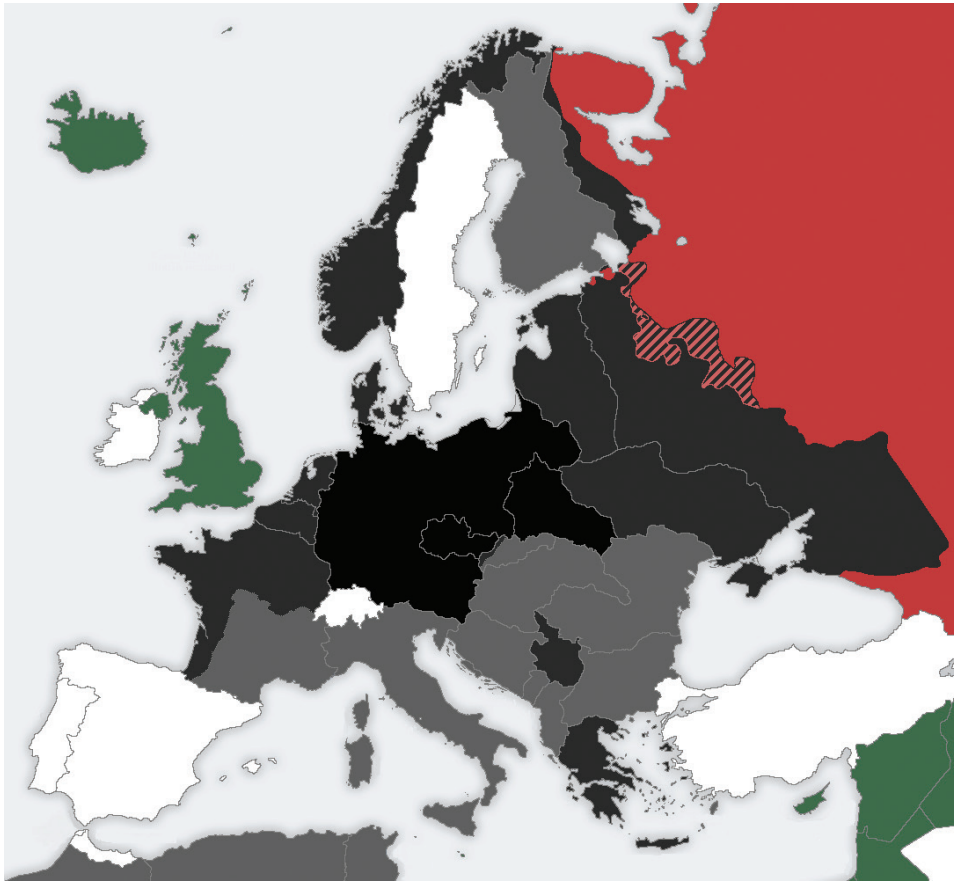
(1 bod)

22. Kako se nakon sukoba s Informbiroom nazivala Komunistička partija Jugoslavije?

- A. Komunistička internacionala
- B. Savez komunista Jugoslavije
- C. Stranka demokratskih promjena
- D. Socijalistička radnička partija Jugoslavije

(1 bod)

23. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid.

Koje je razdoblje Drugoga svjetskog rata prikazano na povijesnome zemljovidu?

- A. 1939. – 1940.
- B. 1941. – 1942.
- C. 1943. – 1944.
- D. 1944. – 1945.

(1 bod)

24. Kako se naziva sustav uveden u drugoj polovini 1940-ih godina zbog potrebe poslijeratne obnove i izgradnje socijalističke Jugoslavije, a koji je karakteriziralo masovno i besplatno sudjelovanje građana u javnim radovima?

- A. kolonizacija
- B. radne akcije
- C. kolektivizacija
- D. nacionalizacija

(1 bod)

Povijest

25. Pozorno pročitajte povijesni izvor.

U godinama prije 1929. znamo da je ova zemlja završila ogroman ciklus izgradnje i inflacije (...) ali zapravo smo se proširili daleko izvan toga, a također i izvan našeg prirodnog i normalnog rasta. Sada je vrijedno prisjetiti se, a hladne brojke financija to dokazuju da je u to vrijeme došlo do malog ili nikakvog pada cijena koje je potrošač morao platiti, premda su te iste brojke dokazale da su troškovi proizvodnje jako pali; korporativna dobit koja je proizašla iz ovog razdoblja bila je ogromna; istodobno je malo te dobiti posvećeno smanjenju cijena. (...) Koji je bio rezultat? Nagomilali su se ogromni korporativni viškovi – najnevjerojatniji u povijesti. Kamo su, pod čarolijom deliričnih špekulacija, nestali ti viškovi? Razgovarajmo o ekonomiji što brojke dokazuju i koje možemo razumjeti. Pa, išli su uglavnom u dva smjera: prvo, u nove i nepotrebne tvornice koje sada stoje besposleno; i drugo, na tržište dionica na Wall Streetu, bilo izravno od strane korporacija, bilo neizravno putem banaka. (...) Tada je uslijedio pad. Znaite priču. Višak uložen u nepotrebne biljke postao je prazan. Muškarci su ostali bez posla; kupovna moć presušila; banke su se uplašile i počele pozivati na zajmove. Oni koji su imali novca bojali su se od njega rasti. (...) Industrija je stala. Trgovina je opala, a nezaposlenost se povećala.

Koji je povijesni proces opisan u povijesnome izvoru?

- A. Monroeva doktrina
- B. Marshallov plan
- C. politika izolacionizma
- D. Velika gospodarska kriza

(1 bod)

26. Čemu su služile prve inačice izuma nazvane *Atanasoff-Berry*, *Z3*, *Colossus* i *ENIAC*?

- A. razvijanju slika visoke rezolucije u boji
- B. proizvodnji sintetičkih materijala poput gume i najlona
- C. izvršenju složenih matematičkih ili kontrolnih operacija
- D. procesu slanja poruka radiovalovima na veliku udaljenost

(1 bod)

27. U kojoj se državi tijekom 1970-ih godina na vlasti terorom održavala komunistička organizacija Crveni Kmeri?

- A. u Afganistanu
- B. u Iraku
- C. u Kambodži
- D. u Sjevernoj Koreji

(1 bod)

28. Što od navedenoga **nije bila** neposredna posljedica atentata na zastupnike Hrvatske seljačke stranke u Narodnoj skupštini 1928. godine?

- A. stvaranje Banovine Hrvatske
- B. veliki val prosvjeda i štrajkova u Hrvatskoj
- C. apstiniranje Seljačko-demokratske koalicije od daljnjega rada u Skupštini
- D. preuzimanje vodstva Hrvatske seljačke stranke od strane Vladka Mačeka

(1 bod)

29. Pozorno pogledajte povijesni zemljovid.

Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označeno područje na kojemu je 1995. godine izvršena vojno-redarstvena operacija *Bljesak*?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

Povijest

30. Koja je institucija osnovana 1950. godine u Hrvatskoj radi izdavanja enciklopedija i rječnika?

- A. Institut „Ruđer Bošković”
- B. Jugoslavenski leksikografski zavod
- C. Matica hrvatska
- D. Staroslavenski institut

(1 bod)

II. Zadatci višestrukoga izbora (kronologije)

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

31. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz antičke povijesti?

- A.** Bitka na Maratonskome polju → ustanak polisa u Maloj Aziji
→ obnova atenske Akropole → Bitka kod Termopila
- B.** Bitka kod Termopila → obnova atenske Akropole
→ Bitka na Maratonskome polju → ustanak polisa u Maloj Aziji
- C.** ustanak polisa u Maloj Aziji → Bitka na Maratonskome polju
→ Bitka kod Termopila → obnova atenske Akropole
- D.** obnova atenske Akropole → Bitka kod Termopila
→ ustanak polisa u Maloj Aziji → Bitka na Maratonskome polju

(1 bod)

32. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz razdoblja rimske upravne organizacije pokrajina na tlu današnje Hrvatske?

- A.** formiranje provincije Ilirik
→ podjela provincije Panonije na Gornju i Donju Panoniju
→ pripajanje Histrije Italiji
→ podjela provincije Panonije na Prvu, Drugu i Savsku Panoniju te Panoniju Valeriju
- B.** podjela provincije Panonije na Prvu, Drugu i Savsku Panoniju te Panoniju Valeriju
→ podjela provincije Panonije na Gornju i Donju Panoniju
→ pripajanje Histrije Italiji
→ formiranje provincije Ilirik
- C.** podjela provincije Panonije na Gornju i Donju Panoniju
→ podjela provincije Panonije na Prvu, Drugu i Savsku Panoniju te Panoniju Valeriju
→ formiranje provincije Ilirik
→ pripajanje Histrije Italiji
- D.** formiranje provincije Ilirik
→ pripajanje Histrije Italiji
→ podjela provincije Panonije na Gornju i Donju Panoniju
→ podjela provincije Panonije na Prvu, Drugu i Savsku Panoniju te Panoniju Valeriju

(1 bod)

Povijest

33. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz povijesti islama?

- A.** Bitka kod Poitiersa → prva hidžra
→ formiranje Abasidske dinastije → formiranje Omejadskoga kalifata
- B.** formiranje Abasidske dinastije → Bitka kod Poitiersa
→ formiranje Omejadskoga kalifata → prva hidžra
- C.** formiranje Omejadskoga kalifata → formiranje Abasidske dinastije
→ prva hidžra → Bitka kod Poitiersa
- D.** prva hidžra → formiranje Omejadskoga kalifata
→ Bitka kod Poitiersa → formiranje Abasidske dinastije

(1 bod)

34. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz hrvatske srednjovjekovne povijesti?

- A.** Zlatna bula Andrije II. → provala Mongola u ugarsko-hrvatsko kraljevstvo
→ sklapanje Zadarskoga mira s Venecijom → krvavi sabor križevački
- B.** provala Mongola u ugarsko-hrvatsko kraljevstvo → sklapanje Zadarskoga mira s Venecijom
→ Zlatna bula Andrije II. → krvavi sabor križevački
- C.** Zlatna bula Andrije II. → krvavi sabor križevački
→ provala Mongola u ugarsko-hrvatsko kraljevstvo
→ sklapanje Zadarskoga mira s Venecijom
- D.** provala Mongola u ugarsko-hrvatsko kraljevstvo → krvavi sabor križevački
→ Zlatna bula Andrije II. → sklapanje Zadarskoga mira s Venecijom

(1 bod)

35. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz povijesti Ruskoga Carstva?

- A.** Finska postaje dio Ruskoga Carstva → prodaja Aljaske Sjedinjenim Američkim Državama
→ Mir u San Stefanu → rusko-japanski rat
- B.** Mir u San Stefanu → Finska postaje dio Ruskoga Carstva
→ rusko-japanski rat → prodaja Aljaske Sjedinjenim Američkim Državama
- C.** prodaja Aljaske Sjedinjenim Američkim Državama → rusko-japanski rat
→ Finska postaje dio Ruskoga Carstva → Mir u San Stefanu
- D.** rusko-japanski rat → Mir u San Stefanu
→ prodaja Aljaske Sjedinjenim Američkim Državama
→ Finska postaje dio Ruskoga Carstva

(1 bod)

36. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji vezani za razdoblje hrvatskoga narodnog preporoda?

- A.** osnutak Horvatsko-vugerske stranke → osnutak Narodne stranke u Dalmaciji
→ Ivan Kukuljević izrekao prvi zastupnički govor na hrvatskome jeziku u Hrvatskome saboru
→ Ljudevit Gaj započinje izdavati *Novine Horvatzke*
- B.** osnutak Horvatsko-vugerske stranke → Ljudevit Gaj započinje izdavati *Novine Horvatzke*
→ osnutak Narodne stranke u Dalmaciji → Ivan Kukuljević izrekao prvi zastupnički govor na hrvatskome jeziku u Hrvatskome saboru
- C.** Ljudevit Gaj započinje izdavati *Novine Horvatzke* → osnutak Narodne stranke u Dalmaciji
→ Ivan Kukuljević izrekao prvi zastupnički govor na hrvatskome jeziku u Hrvatskome saboru
→ osnutak Horvatsko-vugerske stranke
- D.** Ljudevit Gaj započinje izdavati *Novine Horvatzke* → osnutak Horvatsko-vugerske stranke
→ Ivan Kukuljević izrekao prvi zastupnički govor na hrvatskome jeziku u Hrvatskome saboru
→ osnutak Narodne stranke u Dalmaciji

(1 bod)

37. U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji vezani za razdoblje nacističke Njemačke?

- A.** Kristalna noć → paljenje Reichstaga
→ donošenje Nirnberških zakona → remilitarizacija Porajnja
- B.** remilitarizacija Porajnja → Kristalna noć
→ paljenje Reichstaga → donošenje Nirnberških zakona
- C.** donošenje Nirnberških zakona → Kristalna noć
→ remilitarizacija Porajnja → paljenje Reichstaga
- D.** paljenje Reichstaga → donošenje Nirnberških zakona
→ remilitarizacija Porajnja → Kristalna noć

(1 bod)

Povijest

- 38.** U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji vezani za nastanak i djelovanje partizanskoga pokreta?
- A.** formiranje Sisačkoga partizanskog odreda
 - formiranje Glavnoga štaba Narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Hrvatske
 - osnivanje Zemaljskoga antifašističkog vijeća narodnoga oslobođenja Hrvatske
 - proglašenje Federalne Države Hrvatske
 - B.** osnivanje Zemaljskoga antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske
 - formiranje Sisačkoga partizanskog odreda
 - proglašenje Federalne Države Hrvatske
 - formiranje Glavnoga štaba Narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Hrvatske
 - C.** formiranje Glavnoga štaba Narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Hrvatske
 - proglašenje Federalne Države Hrvatske
 - formiranje Sisačkoga partizanskog odreda
 - osnivanje Zemaljskoga antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske
 - D.** proglašenje Federalne Države Hrvatske
 - osnivanje Zemaljskoga antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske
 - formiranje Glavnoga štaba Narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Hrvatske
 - formiranje Sisačkoga partizanskog odreda

(1 bod)

III. Zadatci višestrukoga izbora (uz polazni sadržaj)

U sljedećim zadacima proučite povijesne izvore, povijesne zemljovide i slikovne priloge te odgovorite na postavljena pitanja.

Od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Povijest

39. Pozorno pogledajte slikovni prilog i povijesni zemljovid te odgovorite na postavljena pitanja.

39.1. Kojim je brojem na povijesnome zemljovidu označen prostor na kojemu je pronađena prikazana zlatna maska?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

39.2. Kojemu se vladaru pripisuje pripadanje prikazane zlatne maske?

- A. Agamemnonu
- B. Dariju I.
- C. Filipu II.
- D. Nabukodonosoru

(1 bod)

Povijest

40. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

Jupiteru Najboljem Najvećemu Nundinariju, za zdravlje cara Gordijana Augusta. Gaj D (...) Viktorin, iz Kvirine, dekurion kolonije Siscije, član zbora dvojice, rimski vitez, svećenik pokrajine Gornje Panonije, sin Gaj D (...) Viktorijan, dekurion kolonije Siscije, rimski vitez, te Lucilija Lucila supruga svećenikova. Za konzulovanja Pija i Prokula.

40.1. Koji se povijesni proces iščitava iz povijesnoga izvora?

- A. ilirizacija
- B. helenizacija
- C. romanizacija
- D. kristijanizacija

(1 bod)

40.2. Koji se današnji hrvatski grad spominje u povijesnome izvoru?

- A. Kutina
- B. Opatija
- C. Sisak
- D. Šibenik

(1 bod)

41. Pozorno pogledajte slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja.

41.1. U kojoj se državi u srednjemu vijeku prvi put pojavio pokret čiji su se pripadnici javno samokažnjavali u znak pokore i oproštenja grijeha kao što je prikazano na slikovnome prilogu?

- A. u Francuskoj
- B. u Njemačkoj
- C. u Italiji
- D. u Španjolskoj

(1 bod)

41.2. Što se dogodilo s pripadnicima prikazanoga pokreta u doba pape Klementa VI.?

- A. Proglašeni su hereticima.
- B. Poslani su u Križarski rat.
- C. Proglašeni su crkvenim redom.
- D. Poslani su u borbu protiv reformacije.

(1 bod)

Povijest

42. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

(...) Godine Gospodnjeg utjelovljenja tisuću sedamdeset i šeste, indikcije četrnaeste, mjeseca listopada. Ja Demetrije, koji se zovem i Zvonimir, po milosti Božjoj vojvoda Hrvatske i Dalmacije, zadobivajući vlast od našeg gospodina pape Grgura, uveden sam u upravljanje kraljevstvom Hrvata i Dalmatinaca i postavljen za kralja zastavom, mačem, žezlom i krunom, od Tebe gospodine Gebizone, poslanika Svete Stolice u salonitanskoj bazilici svetoga Petra zajedničkim i složnim izborom čitavoga klera i puka; tebi se zavjetujem obećavam i obričem da ću ustrajno ispunjavati sve što meni tvoja časna svetost naloži; to jest da ću u svemu i po svemu čuvati vjernost Apostolskoj Stolici i da ću nepromjenjivo čuvati što god su u ovom kraljevstvu odredili ili budu odredili bilo Apostolska Stolica bilo njezini poslanici. (...) Kraljevstvo pak, koje je meni od tvoje ruke predano, gospodine Gebizone, vjerno ću držati i nikada neću Svetoj Stolici oteti ni njezina ni pravo na njega. (...)

42.1. Kojemu vladaru hrvatski vladar iz povijesnoga izvora polaže opisanu zakletvu odanosti?

- A. rimskomu papi
- B. bizantskomu caru
- C. normanskomu vladaru
- D. carigradskomu patrijarhu

(1 bod)

42.2. Gdje se odvila krunidba opisana u povijesnome izvoru?

- A. u Carigradu
- B. u Rimu
- C. u Solinu
- D. na Duvanjskome polju

(1 bod)

43. Pozorno pogledajte slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja.

Prijevod teksta sa slikovnog priloga:

Na znaku: *Nema prolaza. Amerika Amerikancima. Ujak Sam.*

Ispod crteža: *Držite se podalje! Monroeova doktrina mora se poštivati!*

43.1. Perspektivu koje države prikazuje povijesni izvor?

- A. Brazila
- B. Sjedinjenih Američkih Država
- C. Španjolske
- D. Velike Britanije

(1 bod)

43.2. Koja je bila poruka povijesnoga izvora?

- A. upozorenje migrantima da ilegalno ne prelaze granicu Sjedinjenih Američkih Država
- B. opomena revolucionarima da ne dižu pobune na teritoriju Sjedinjenih Američkih Država
- C. upozorenje europskim silama da prestanu izvoziti robove u Sjedinjene Američke Države
- D. opomena europskim silama da se ne miješaju u unutarnja pitanja neovisnih država s američkoga kontinenta

(1 bod)

Povijest

44. Pozorno pročitatajte povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

Nakon Kunovca ban Khuen živi u strahu te je na Tijelovo bio sretan kada mu je kiša omogućila da se „dostojanstveno” povuče u banske dvore. Nije bio siguran za svoj život (...). Tako jedne noći on nestaje da bi iz Budimpešte na daleko dalje vladao Hrvatskom. Imenovanje novog bana Teodora Pejačevića iz Našica u srpnju ponešto je ublažilo situaciju te je u Osijeku pušten Lorković, a u kolovozu i Stjepan Radić. No još tri mjeseca cijelo je vojništvo Hrvatske i Slavonije na nogama. Dvadesetgodišnja pacifikatorska politika bana (...) pokazala se neuspjehom. Zemlja je tražila promjene, gospodarski napredak, kretanje, ulaganje. (...) gospodarsko krpanje hrvatskih potreba dovelo je Hrvatsku na rub bijede, a masovni odlazak stanovništva u emigraciju pokazuje da su ljudi izgubili svu nadu u budućnost. (...)

Mira Kolar Dimitrijević, *Stjepan Radić i Kunovečka buna 1903. godine*

44.1. Koja je posljedica promjene banskoga položaja opisana u povijesnome izvoru?

- A. uvođenje diktature
- B. izbijanje Kunovečke bune
- C. uvođenje Željezničke pragmatike
- D. oslobađanje političkih zatvorenika

(1 bod)

44.2. Što je prema autorici teksta bila jedna od posljedica politike bana Khuena u Hrvatskoj i Slavoniji?

- A. agrarna reforma
- B. povećanje iseljavanja
- C. ubrzana industrijalizacija
- D. zamjena kruna za dinare

(1 bod)

45. Pozorno pogledajte slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja.

45.1. Iz koje je perspektive autor oblikovao prikazani slikovni prilog?

- A. antiratne
- B. detantske
- C. antisemitske
- D. hladnoratovske

(1 bod)

45.2. Koji je događaj simbolički prikazan na slikovnome prilogu?

- A. posljedice upotrebe atomskoga oružja
- B. rovovsko ratovanje u Prvome svjetskom ratu
- C. stradanje civilnoga stanovništva u Španjolskome građanskom ratu
- D. masovna ubijanja u koncentracijskim logorima u Drugome svjetskom ratu

(1 bod)

Povijest

46. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

U ime Njegovog Veličanstva (...) po milosti Božjoj i volji narodnoj Kralja Srba, Hrvata i Slovenaca Mi (...) naslednik prestola Proglašujemo i objavljujemo svima i svakome, da je Ustavotvorna skupština Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca sazvana ukazom od 7. septembra 1920. godine za 12. decembra 1920. godine u prestonom gradu Beogradu na LXII. redovnom sastanku 28. juna 1921. godine (...) rešila i da smo potvrdili i potvrđujemo USTAV Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca koji glasi:

ODELJAK I.

Opšte odredbe

Član 1.

Država Srba, Hrvata i Slovenaca je ustavna, parlamentarna i nasledna monarhija.

Službeni je naziv države: Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca (...)

46.1. Kako se naziva prikazani dokument?

- A. Adresa
- B. Obznana
- C. Oktroirani ustav
- D. Vidovdanski ustav

(1 bod)

46.2. Tko je bio kralj Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u trenutcima donošenja prikazanoga dokumenta?

- A. Aleksandar Karađorđević
- B. Pavle Karađorđević
- C. Petar I. Karađorđević
- D. Petar II. Karađorđević

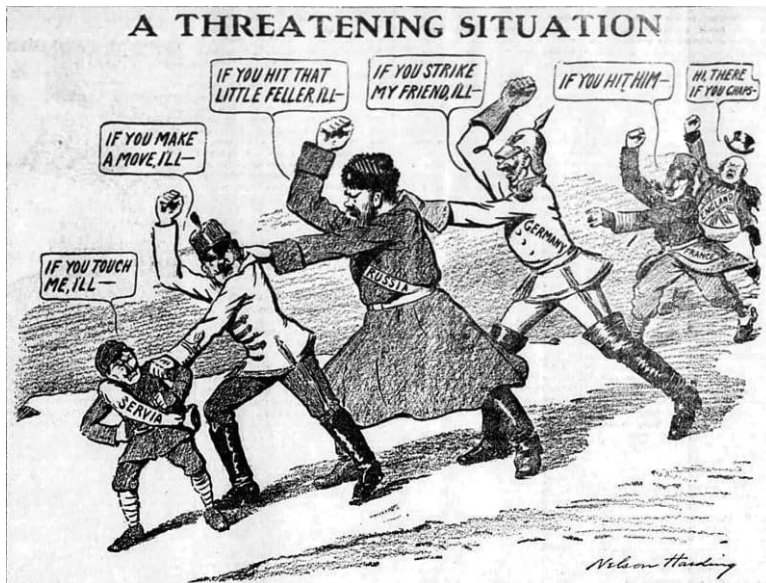
(1 bod)

IV. Zadatak produženoga odgovora

U sljedećemu zadatku pažljivo promotrite povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Povijest

47. Pozorno promotrite slikovni prilog i odgovorite na postavljena pitanja.

Podatci o slikovnome prilogu:

Originalni naziv: *Prijeteća situacija* (*A threatening situation*), karikatura Nelsona Hardinga originalno objavljena u američkome listu *Brooklyn Daily Eagle* u prosincu 1912. godine

Prijevod teksta sa slikovnoga priloga: U gornjemu dijelu naziv je karikature *Prijeteća situacija* (*A threatening situation*) koja prikazuje šest osoba kao predstavnika šest država uz sljedeći tekst:

Srbija: Ako me dodirneš, ja ću...

Austro-Ugarska: Ako se pomakneš, ja ću...

Rusija: Ako udariš tog mališana, ja ću...

Njemačka: Ako udariš mog prijatelja, ja ću...

Francuska: Ako ga udariš...

Engleska: Hej, ako bi vi dečki...

47.1. Odredite vrijeme i prostor nastanka slikovnog priloga. Objasnite društveno-povijesne okolnosti koristeći se sljedećim pojmovima: „vojni savezi u Europi”, „srpanjska kriza”, „izbijanje Prvog svjetskog rata”, „međusobne optužbe država” i „interesi zaraćenih država”.

[illegible]

(3 boda)

Povijest

47.2. Navedite kome je slikovni prilog bio namijenjen. Objasnite svrhu i poruku prikazanoga slikovnog priloga.

(3 boda)

47.3. Navedite iz slikovnog priloga tri primjera/elementa koji upućuje na njegovu svrhu.

(3 boda)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica